

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ГОДИШЕН
ДОКЛАД И ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНИЯ ФОНД
ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА
ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА
ЗА 2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА

**ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА
ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

ЧАСТ ВТОРА

**ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ
НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ

II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

III. ОТЧЕТНОСТ

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

ЧАСТ ЧЕТВЪРТ

ВЪНШЕН ОДИТ

ЧАСТ ПЪРВА

ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

Съгласно Закона за Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система („ДФГУДПС” или „фонда”) във фонда се акумулират средства, които гарантират устойчивост на пенсионната система. Гарантирането на устойчивост на пенсионната система, означава осигуряване на приходи за пенсии, в момент когато актюерските разчети показват необходимост от допълнително финансиране. Именно поради това със закона е предвидено 10 години да не се правят трансфери към бюджета на държавното обществено осигуряване за фонд „Пенсии”, а само да се натрупват средства. Източниците на средства за фонда са парични постъпления от приватизация и приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет, както и приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет /средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за приватизация и следприватизационен контрол/. В закона е посочен и източник за сметка на излишък по републиканския бюджет, като в последните години отчисления за сметка на този източник няма, предвид на това, че бюджетното салдо по републиканския бюджет е дефицит.

От създаването на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система той е разглеждан като част от концепцията за развитие на пенсионната система. Предвид, че източниците и характера на ресурса във фонда са публични средства, управлението им се осъществява при нисък риск и при висока степен на прозрачност.

В контекста на международната пазарна конюнктура и разразилата се суверенна дългова криза в редица държави-членки на ЕС от т. нар. „периферия” на Евронзоната, като пряко следствие от започналата през 2008 г. глобална икономическа криза, управителният съвет (УС) продължи и през 2013 г. прилагането на възможно най-консервативния подход при управлението на средствата, а именно съхранението им под формата на депозити в БНБ. Това обезпечи недопускането на загуби от инвестиционен характер и запазване на номиналния размер на акумулираните във фонда публични средства. Поставянето на акцент върху сигурността гарантира отсъствието на поети рискове. В периода до 2011 г. се отчиташе реализация на положителна номинална доходност на акумулираните средства. От края на 2011 г. до днес лихвените нива на референтните котировки, с които БНБ олихвява депозитите съгласно действащите Общи условия прилагани от БНБ при откриване на депозитни/инвестиционни сметки са нулеви.

Предвид на това и отчитайки влиянието на инфлацията върху средствата на фонда, изразяващо се в реализирането на отрицателна реална доходност, членовете на УС задълбочено дискутираха възможните подходи, с цел предотвратяване дългосрочната обезценка на средствата на фонда. В тази връзка бе и внесения в Народното събрание проект на закон за изменение и допълнение на Закона за ДФГУДПС. При изготвянето на измененията бе отчетена правната регламентация на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (съгласно КСО), тъй като пенсионните фондове като част от пенсионно-осигурителната система, се подчиняват на сходни инвестиционни ограничения, характерни и за дейността на ДФГУДПС. Също така, в законопроекта бе предвидена възможност, която не може да се реализира по сега действащия закон, а именно средства на фонда да бъдат структурирани в индексна сметка в БНБ, в който случай БНБ ще може да ги управлява без да подлежи на избор идентичен за останалите управители на портфейли, предвид специфичния ѝ статут на централна банка.

Поради отлагане вземането на решение за промени в действащия закон, както и в контекста на продължаваща нестабилност на световните финансови пазари, УС продължи подхода за консервативното инвестиране на средствата на фонда в депозитна сметка в БНБ, независимо от нулевите лихвени нива. Обсъжданото по-активно инвестиране на средства на ДФГУДПС в ценни книжа по действащия закон води до възможности за реализиране на по-висока доходност, но при по-висок риск (инвестиционен, ликвиден и пр.). При евентуално прилагане на другия инструмент - депозити в банки (до 20% от средствата на фонда) и при депозиране на средства в банки на територията на страната, фондът ще влее допълнително ликвидност в банковия сектор, а международните валутни резерви в БНБ ще се редуцират. Тук трябва да се отчита и факта, че лихвите в краткосрочен период се очаква да се запазят на ниски нива и подобни депозити трудно биха могли да доведат до съществена разлика в доходността на общия размер на активите на фонда.

Изхождайки от посочените фактори и условия дискусиите относно управлението на акумулирания ресурс във фонда продължават, в т.ч. и в контекста на възможностите за по-активно управление в рамките на БНБ, което ще изисква промени в закона. Следва да се отбележи обаче, че предвид ситуацията на пазарите, консервативният подход, който се прилага безспорно е най-рационален, което не значи, че не се обсъждат други възможности и алтернативи. Важен аргумент в посока средствата на фонда да са в БНБ е запазване на високата прозрачност, тъй като данните за депозитите на бюджета в БНБ се публикуват ежедневно, което позволява проследяване на акумулираните средства. В рамките на възможните решения са обсъждани и други варианти, доколкото пазарната ситуация би позволила прилагането на нискорискови инструменти.

С решение на УС на ДФГУДПС през 2013 г. бе одобрен Годишен доклад и отчет за дейността на ДФГУДПС за 2012 г., в съответствие с чл. 5, ал. 12 от Закона за ДФГУДПС. Съгласно разпоредбите на закона отчетът за дейността на фонда бе разгледан от Министерския съвет във връзка с чл. 24, ал. 3 от същия закон и бе внесен в Народното събрание като съставна част на отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2012 г.

ЧАСТ ВТОРА

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

І. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ

В съответствие с разпоредбите на чл.11 от Закона за ДФГУДПС по сметка на фонда през 2013 г. са трансферирани средства в размер на 245.13 млн. лв., в това число:

- 56.26 млн. лв. – парични постъпления от приватизация, отчетени по републиканския бюджет за 2012 г. (чл.11, ал. 1, т. 1 от закона за ДФГУДПС);
- 186,63 млн. лв. - приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет за 2012 г. в съответствие с чл.11, ал.1, т. 3 от Закона за ДФГУДПС;
- 2,24 млн. лв. - приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

През 2013 г. не са отчислени средства за сметка на излишък по републиканския бюджет за 2012 г., предвид отчетен дефицит.

II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

Акумулираните по сметка на фонда средства са инвестирани в депозитна сметка съгласно Общите условия за откриване на депозитни/инвестиционни сметки в БНБ. Предвид нулевите нива на референтните котировки, с които БНБ олихвява депозитите съгласно действащите Общи условия, прилагани от БНБ при откриване на депозитни/инвестиционни сметки, не се начисляват лихви по депозитите на фонда. През 2013 г. в съответствие с нормативните разпоредби на чл.11 от ЗДФГУДПС по сметката на фонда в БНБ бяха трансферирани средства в размер на 245.1 млн. лв., като в деня на падежната дата на депозита (28.05.2013 г.) бе открит наново депозит със срок от 7 дни за общата сума от 2 332.0 млн. лв. По този начин, средствата на фонда са обособени в съответствие с решението на УС, независимо от нулевите лихвени нива. Предвид продължаваща нестабилност на световните финансови пазари, УС продължи подхода за консервативното инвестиране на средствата на фонда в депозитна сметка в БНБ.

III. ОТЧЕТНОСТ

За отчитането на средствата на ДФГУДПС се прилагат правилата и изискванията на отчетността на централния бюджет.

Отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет към 31.12.2013 г., предоставен на Сметната палата в изпълнение на чл. 53, ал. 4 от Закона за Сметната палата за текущ контрол, оценка на риска и предварително проучване във връзка с одита.

Общият паричен ресурс към 31.12.2013 г. по сметка на фонда в БНБ е в размер на 2 332.01 млн. лв. В тази сума са включени:

- наличност на 01.01.2013 г. – 2 086.88 млн. лв.;
- трансфер от централния бюджет – 245.13 млн. лв.

За сумата от 2 332.0 млн. лв. е открита депозитна сметка в БНБ по решение на УС на фонда.

Отчетът за касовото изпълнение на фонда за периода 01.01.2013 г. – 31.12.2013 г. е представен в следната таблица:

Показатели	Сума (хил. лв.)
1	2
I. ПРИХОДИ	0.0
II. РАЗХОДИ	0.0
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ) - НЕТО	245 132,3
I. Получен трансфер от централния бюджет	245 132,3
I.1. По чл.11, ал.1 от Закона за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, от тях:	245 132,3
- парични постъпления от приватизация, отчетени по републиканския бюджет за 2012 г. (чл.11, ал.1, т.1 от закона)	56 258,4
- приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет за 2012 г. (чл.11, ал.1, т.3 от закона)	186 634,6
- приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от ЗПСК (чл.11, ал.1, т.4 от закона)	2 239,2
IV. БЮДЖЕТНО САЛДО (ИЗЛИШЪК) (+)	245 132,3
V. ФИНАНСИРАНЕ	-245 132,3
I. Вътрешно финансиране (нетно увеличение (-)/нетно намаление (+))	-245 132,3
I.1. Наличност в началото на годината в БНБ (+)	2 086 882,3
I.2. Наличност в края на годината в БНБ (-)	-2 332 014,6

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

Министерството на финансите ежемесечно публикува данни за изменението на касовите потоци по сметката на ДФГУДПС в БНБ на своята интернет страница*.

Постъпленията във фонда за съответния период и наличностите на средствата на фонда към края на съответните отчетни години, са представени в следната таблица:

<i>ДФГУДПС</i>	/млн. лв./						
<i>За периода</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Източници	216,04	858,21	549,04	60,58	92,87	310,14	245,13
Трансфер от централния бюджет	211,79	841,47	540,04	57,18	82,84	310,14	245,13
Лихви по депозити	4,25	16,74	9,00	3,40	10,03	0,00	0,00
Наличности към края на периода по:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Банки	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01
БНБ	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01
Банки							
Инструменти	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01
Депозити	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01
Други							
Вид валута	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01
Лева	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01
Валута (левава равностойност)							

*www.minfin.bg, банер ДФГУДПС, Статистически данни, Отчетни данни за Сребърния фонд.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

ВЪНШЕН ОДИТ

На основание чл. 36, ал. 1 от Закона за Сметната палата и във връзка със заповед № ОД-4-041/21.05.2013 г. на заместник-председателя на Сметната палата, през 2013 г. бе извършен одит на отчета за изпълнението на централния бюджет (отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет) и на отчета за изпълнението на държавния бюджет на република България за 2012 г.

В одитен доклад № 0400004113, приет с Решение № 107 от 28.11.2013 г. на Сметната палата, не са налице основания за даване на препоръки към министъра на финансите по отношение на отчета на ДФГУДПС.